

УКРАЇНА
ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ
РОЗДІЛЬНЯНСЬКИЙ РАЙОН
ЛИМАНСЬКА СЕЛИЩНА РАДА

ПРОЕКТ РІШЕННЯ

**Про затвердження Програми
соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної
територіальної громади Роздільнянського району Одеської області на 2024-2027 роки**

Керуючись Конституцією України, п.22 ст.26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку України», враховуючи рішення виконавчого комітету Лиманської селищної ради від 20 грудня 2023 року №___/___-СР «Про погодження затвердження програми соціально-економічного та культурного розвитку території Лиманської селищної ради на 2024-2027 роки», висновки та рекомендації постійної комісії з питань бюджету, банківської діяльності, фінансово-економічних питань та питань регуляторної політики, селищна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної територіальної громади Роздільнянського району Одеської області на 2024-2027 роки (додається).
2. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію з питань бюджету, банківської діяльності, фінансово-економічних питань та питань регуляторної політики.

*Проект рішення підготовлений постійною
комісією селищної ради з питань бюджету,
банківської діяльності, фінансово – економічних питань
та питань регуляторної політики*

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Лиманської селищної ради
№ _____ - VIII від 20 грудня 2023 року

Лиманський селищний голова
Віктор БАКЛАНОВ

Програма
соціально-економічного та культурного розвитку
Лиманської селищної територіальної громади
Роздільнянського району Одеської області
на 2024-2027 роки

сел.Лиманське
2023 рік

Додаток № 1
до Програми соціально-економічного та
культурного розвитку Лиманської селищної
територіальної громади Роздільнянського району
Одеської області на 2024-2027 роки
затвердженої рішенням Лиманської селищної ради
№ ____ - VIII від «__» грудня 2023 року

ПАСПОРТ
Програми соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської
селищної територіальної громади Роздільнянського району Одеської області
на 2024-2027 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Виконавчий комітет Лиманської селищної ради
2.	Розробник Програми	Фінансове управління Лиманської селищної ради
3.	Замовник програми	Лиманська селищна рада
4.	Відповідальний виконавець Програми	Виконавчі органи селищної ради
5.	Учасники Програми	Виконавчий комітет Лиманської селищної ради, Лиманська селищна рада, Виконавчі органи селищної ради, комунальні установи, заклади та підприємства
6.	Підстава для розроблення	Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», Державної стратегії регіонального розвитку на період на 2021-2027 роки, Стратегії розвитку Одеської області на період 2021-2027 роки (рішення сесії обласної ради сьомого скликання від 03.03.2020 №1228-VII)
7	Мета Програми	Створення успішної, конкурентоспроможної Лиманської селищної територіальної громади, забезпечення умов для економічного зростання, удосконалення механізмів управління розвитком на засадах ефективності, відкритості, прозорості, посилення довіри мешканців до органів влади, покращення стандартів життя та зростання добробуту населення, забезпечення належного функціонування інженерно-транспортної та комунальної інфраструктури, позитивних структурних зрушень в усіх сферах суспільного життя, що сприятиме факторам економічного росту громади, підвищенню соціальних стандартів і рівня життя мешканців
8	Завдання Програми	Основне завдання реалізації Програми — підвищення добробуту населення, вирішення соціальних та соціально-економічних проблем мешканців громади, досягнення економічного зростання на основі власного потенціалу, посилення інвестиційної та інноваційної активності,

		забезпечення належного функціонування інженерно-транспортної та комунальної інфраструктури громади.
9.	Термін реалізації Програми	2024-2027 роки
10	Основні джерела фінансування заходів Програми	-місцевий бюджет Лиманської селищної територіальної громади (надалі бюджет громади); - державний бюджет; - власні кошти підприємств; - інші джерела
11	Система організації контролю за виконанням Програми	Контроль за виконанням завдань Програми здійснюють: -селищна рада та виконавчий комітет селищної ради; -постійна комісія селищної ради з питань бюджету, банківської діяльності, фінансово-економічних питань та питань регуляторної політики

ПРОГРАМА
соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної
територіальної громади Роздільнянського району Одеської області
на 2024-2027 роки

ЗМІСТ

1. Вступ.
2. Аналіз соціально-економічного розвитку Лиманської селищної територіальної громади.
3. Створення умов для стабільного соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної територіальної громади.
4. Підвищення фінансової незалежності місцевого бюджету та ефективності використання бюджетних коштів.
5. Забезпечення соціального захисту населення.
6. Підтримка сім'ї, дітей та молоді.
7. Охорона здоров'я та здоровий спосіб життя.
8. Розвиток освіти.
9. Розвиток культури та спорту.
10. Підвищення рівня безпеки життя громадян. Цивільний захист, пожежна та техногенна безпека.
11. Результати виконання Програми

1. ВСТУП

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної ради територіальної громади Роздільнянського району Одеської області на 2024 -2027 роки розроблена відповідно до Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», програми діяльності Кабінету Міністрів України, Державної стратегії регіонального розвитку на період на 2021-2027 роки, Стратегії розвитку Одеської області на період 2021-2027 роки (рішення сесії обласної ради сьомого скликання від 03.03.2020 №1228-VII).

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної територіальної громади Роздільнянського району Одеської області на 2024-2027 роки (надалі - Програма) розроблена виконавчим комітетом на основі аналізу поточної ситуації в господарському комплексі Лиманської селищної ради та прогнозів і пропозицій, виходячи із загальної соціально-економічної ситуації, що склалася на відповідній території, з урахуванням можливостей та місцевих ресурсів, відповідно до пріоритетних напрямків розвитку населених пунктів Лиманської селищної ради.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної територіальної громади Роздільнянського району Одеської області є планом реальних дій та інструментом для організації успішного розвитку та нарощування добробуту території Лиманської селищної ради, підвищення її престижу, співпраці між владними структурами, діловими колами, громадськими організаціями, всіма верствами населення у вирішенні питань розвитку територіальної громади, відстоювання її інтересів.

Головною метою програми є створення умов для економічного зростання та удосконалення механізмів управління розвитку громади на засадах ефективності, відкритості та прозорості, посилення інвестиційної та інноваційної активності, забезпечення належного функціонування комунальної інфраструктури, дотримання високих екологічних стандартів та внаслідок цього підвищення конкурентоспроможності громади, доступності широкого спектра соціальних послуг та зростання добробуту населення, збереження та відтворення трудових ресурсів, збереження та створення нових робочих місць в умовах впровадження економічних реформ.

Дана Програма визначає цілі, першочергові завдання та основні заходи економічного, соціального та культурного розвитку Лиманської селищної територіальної громади Роздільнянського району Одеської області на 2024-2027 роки. Заходи, закладені у Програмі, спрямовані на реалізацію єдиної політики розвитку громади відповідно до стратегічних пріоритетів економічного і соціального розвитку Одеської області на 2021-2027 роки, а саме:

- Гарантування безпечної життєдіяльності населення.
- Залучення інвестицій в економіку громади.
- Забезпечення належного рівня розвитку інфраструктури громади.
- Комплексний розвиток сільських територій та підвищення соціального захисту і життєвого рівня сільських жителів.
- Диверсифікація джерел енергопостачання та підвищення рівня енергоефективності.
- Зменшення рівня забруднення навколишнього середовища.
- Розвиток культури.
- Підвищення якості освіти, створення опорних шкіл та оптимізація мережі закладів освіти.
- Покращання матеріально-технічної бази, а саме: придбання комунальної техніки.

У процесі виконання Програма може уточнюватися. Зміни і доповнення до Програми затверджуються рішенням селищної ради.

2. Аналіз соціально-економічного розвитку Лиманської селищної територіальної громади

Стисла характеристика географічного розташування населеного пункту, його адміністративний статус, відомості про площу території та чисельність населення.

Лиманська селищна рада (територіальна громада) – адміністративно-територіальна одиниця та орган місцевого самоврядування в Роздільнянському районі Одеської області. Адміністративний центр – селище Лиманське. Дата створення - 25.10.2020 року.

Центр територіальної громади - селище Лиманське, розташоване в прикордонній смугі на березі Кучурганського водосховища, на відстані 25,0 км від районного центру м. Роздільна Роздільнянського району Одеської області та на відстані 79 км від обласного центру м. Одеси. Селище Лиманське розташоване в південно-західній частині Роздільнянського району Одеської області. За групою поселень селище Лиманське відноситься до малих міських населених пунктів.

Загальна площа селищної ради становить : 25 210 га.

Загальне кількість населення складає 14200 чол.

Міське населення: 7119 чол.

Сільське населення: 7081 чол.

Через Лиманську селищну раду проходять автомобільні дороги міждержавного значення Е58 “Одеса- Кишинів” та загального користування державного значення, територіальна–Т-16-25КПП «Кучурган»–Біляївка, що сприяють комфортному сполученню між сусідніми населеними пунктами.

Через населені пункти проходить високовольтні лінії електропередачі ПЛ-110 кВ, ПЛ-35 кВ ПЛ-10 кВ та ПЛ-0,4 кВ.

З північного напрямку територія Лиманської селищної ради (ТГ) межує з землями Степанівської ТГ; зі східного напрямку з землями Роздільнянської ТГ; зі південно-східного напрямку з землями Вигодянської ТГ; з південного напрямку з землями Біляївської ТГ; з заходу – з Республікою Молдова (0,4 км) в здовж водного об'єкту – Кучурганське водосховище.

Обмежуючі чинники:

Суттєвим недоліком розвитку Лиманської селищної територіальної громади є "завмирання" сільськогосподарського виробництва, як наслідок – недостатня кількість робочих місць в населених пунктах та прилеглий до нього зоні. До внутрішніх чинників розвитку населених пунктів відносяться характеристики: демографічного стану населеного пункту, стану виробничого комплексу, рівень розвитку соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, планувальні обмеження, рівень природної та техногенної безпеки території, рівень інвестиційної привабливості території

Адміністративна — територіальна сфера.

До складу Лиманської селищної територіальної громади входять наступні населені пункти: селище Лиманське, сіла : Кучурган, Степове, Виноградівка, Щербанка, Новосельці, Нове.

Чисельність населення Лиманської селищної територіальної громади станом на 01.01.2023 року складає 14 200 чоловік.

На сьогоднішній час актуалізовано та затверджено генеральний план селища Лиманське, на стадії затвердження проектні роботи по генеральному плану с. Щербанка. Потребують актуалізації генеральні плани сіл: Кучурган, Степове, Виноградівка, Новосельці, Нове.

Потребує встановлення та затвердження меж населених пунктів.

Встановлення (корегування) нормативно-грошових оцінок земельних ділянок в межах населених пунктах.

Освітня сфера:

На території Лиманської селищної територіальної громади розташовані 5 загальноосвітніх закладів :

- Лиманський ліцей №1 на 900 місць,
- Лиманський ліцей №2 на 540 місць,
- Степовий ліцей на 640 місць,
- Кучурганський ліцей ім. М.П. Каплуна на 900 місць,
- Щербанський ліцей на 464 місця.

Також, в наявності дошкільні навчальні заклади:

- дошкільний навчальний заклад №1 сел. Лиманське (140 місць);
- дошкільний навчальний заклад №2 “Малятко” сел. Лиманське (75 місць) ;
- дошкільний навчальний заклад загального розвитку “Сонячна гронка” с. Кучурган (180 місць);
- дошкільний навчальний заклад ясла – садок «Колосок» с. Щербанка (90 місць)
- дошкільний навчальний заклад с. Степове(не працює).

На території Лиманської селищної громади діє Комунальна установа «Інклюзивно – ресурсний центр» Лиманської селищної ради Роздільнянського району Одеської області, яка обслуговує дітей з особливими освітніми потребами не тільки на території Лиманської селищної територіальної громади, але й дітей з особливими освітніми потребами двох сусідніх територіальних громад. Інклюзивно-ресурсний центр є установою, що утворюється з метою забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, в тому числі у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти, шляхом проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг та забезпечення їх системного кваліфікованого супроводу.

Окрім того в межах селища Лиманське розташовані:

• Лиманський професійний аграрний ліцей (на 600 учнів) на території якого знаходяться: будинок культури на 100 місць, їдальня на 100 посадкових місць, приміщення для заняття фізкультурою та спортом, лабораторії, навчальні корпуси, Лиманський музей німців-колоністів півдня України, 4 житлові будинки -гуртожитки по 100 місць/38 кімнат та інші будівлі аграрного ліцею.

Сфера охорони здоров'я.

В межах населеного пункту Лиманське в наявності амбулаторія загальної практики - сімейної медицини пропускнуою спроможністю 80 відвідувань у зміну, аптека та станція (підстанція) швидкої допомоги на 1 автомобіль.

Можлива організація стаціонарного медичне обслуговування населення ТГ Лиманське на 20 ліжок.

с. Кучурган має 1 амбулаторію загальної практики - сімейної медицини.

с. Степове має 1 амбулаторію загальної практики - сімейної медицини.

с. Щербанка має 1 амбулаторію загальної практики - сімейної медицини.

Сфера культури та спорту.

В межах громадського центру (сел. Лиманське) знаходяться об'єкти громадського обслуговування: будинок культури №1 на 250 місць, бібліотека №1 на 19,548 тис. книг/14 читальних місць, дитяча музична школа на 98 місць, дитяча спортивна база відпочинку на 80 місць, спортивний клуб фізичної підготовки на 320 місць, будинок культури №2 на 150 місць, бібліотека №2 на 18,019 тис. книг/25 читальних місць, будинок культури №3 на 350 місць, бібліотека №3 на 10,935 тис. книг/ 18 читальних місць. А також на території громади функціонують: Кучурганський будинок культури, Щербанський будинок культури, бібліотека с. Кучурган, бібліотека с. Степове, бібліотека с. Щербанка.

Екологічна сфера.

Згідно з вивченням з інтерактивної мапи сміттєзвалищ, в регіоні відсутні полігон та сміттєпереробне підприємство. Відсутня система очищення населених пунктів, існують проблеми, щодо поводження з відходами під час збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення, або захоронення.

Місця видалення відходів (МВВ) розташовані за межами населених пунктів Лиманської селищної територіальної громади (на відстані орієнтовно 1,0 км). Площа сміттєзвалищ складає 1,5га.

В населених пунктах відсутні сміттєсортувальні, сміттєпереробні та сміттєспалювальні станції, заводи, або комплекси. Не впроваджено роздільний збір вторинної сировини із побутових відходів. В межах населених пунктах відсутні місця видалення або утилізації для виробничих відходів.

Основними заходами удосконалення існуючої системи поводження з відходами є:

1. Облік і паспортизація місць видалення відходів (МВВ).
2. Розроблення, коригування та впровадження схем санітарного очищення всіх населених пунктів і територій
3. Ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ
4. Закупівля і встановлення контейнерів і урн для сміття, організація 2-х компонентного збору ТПВ (з виділенням органічної фракції) з рівнем охоплення 50% населення. облаштування ділянок для встановлення контейнерів.
5. Закупівля транспортних засобів для збору і транспортування відходів
6. Створення умов для миття та дезобробки спецавтотранспорту та контейнерів.
7. Використання логістичної складової використання комплексу з управління ТПВ із застосуванням інноваційних технологій на території громади.

Протипожежна сфера.

Найближче пожежне депо розташовано на відстані 25 км у м. Роздільна (Роздільнянське відділення ДСНС).

Команди та протипожежне депо (техніка) на території Лиманської селищної ради (ТГ) відсутні.

При цьому радіус обслуговування виробничих споруд категорій А, Б та В не повинен перевищувати 2 км, а житлової зони – 3 км. по дорогах з твердим покриттям.

Основними заходами удосконалення існуючої системи протипожежної безпеки утворення та облаштування пожежного депо у смт. Лиманське. В подальшому утворення підрозділу в с. Щербанка (або с. Кучурган).

Розвиток інфраструктури безпеки населення.

На сьогоднішній час вжити заходи щодо встановлення системи відеоспостереження в с. Щербанка, яка налічує 6 камер відеоспостереження та с. Кучурган де встановлено 5 камер відеоспостереження. Інформація із зазначених камер виведено на пост чергового районного відділку поліції.

Удосконалення системи безпеки населення потребує встановлення системи відеоспостереження в сел. Лиманське, с. Кучурган та інших.

Забезпечення виведення інформації окрім чергової служби районного відділення поліції ще ї на централізований пункт дільничних інспекторів.

Для створення безпечного середовища та для комфортного проживання мешканців, прийняття участі у впровадженні проєкту «Поліцейський офіцер громади».

Створення необхідних резервів сил та засобів, у тому числі матеріальних та фінансових резервів для реагування на кризові та надзвичайні ситуації і загрози.

Забезпечення утворення в бюджеті резервних фондів для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного та соціального характеру.

Водопостачання.

Джерелом для системи водопостачання населених пунктів є підземні водоносні горизонти, які забезпечують централізовано водою частково присадибні ділянки та громадські споруди, а також малоповерховий багатоквартирний фонд.

В межах населених пунктів розташовані:

- сел. Лиманське 13 діючих артезіанських свердловин та 9 водонапірних веж, каналізаційні насосні станції (КНС) 2, станція біологічної очистки (СБО) води військового містечка 1, водо насосна станція 1.
- с. Кучурган 7 діючих артезіанських свердловин та 8 водонапірних веж (потреба проведення ремонтну 2 веж та придбання 1).
- с. Щербанка 1 діюча артезіанська свердловина та 2 водонапірні вежі, 1 артезіанська свердловина затампована, 1 артезіанська свердловина потребує ремонту.
- с. Новосельці 1 діюча артезіанська свердловина та 1 водонапірна вежа.
- с. Новий 1 діюча артезіанська свердловини та 1 водонапірна вежа.
- с. Степове 3 діючі артезіанських свердловини та 4 водонапірні вежі.
- с. Виноградівка 1 діюча артезіанська свердловина та 1 водонапірна вежа.

Частина населення присадибних ділянок використовують шахтні колодязі.

Існуюча водопровідна система потребує модернізації, зокрема по селищу Лиманське загальна довжина мережи складає 41 км.

Каналізування.

В смт. Лиманське (військове містечко) існує діюча централізована система водовідведення. Працює 2 (дві) КНС, яка потребує проведення модернізації.

На території с. Кучурган, с. Виноградівка, с. Щербанка, с. Новосельці, с. Новий відсутня система централізованого каналізування. Населення садибної забудови та громадські споруди користуються дворовими вбиральнями з водонепроникними вигребами.

В селах відсутня система централізованого відведення та очищення дощових та снігових вод.

Для очищення господарсько-побутових стічних вод необхідно передбачити будівництво очисних споруд повного біологічного очищення типу «Біотал» (або аналог) з відводом очищених стоків на підземні поля фільтрації, землеробські поля зрошення або біологічні ставки.

Необхідно реалізувати схему організації відведення та очищення поверхневих стоків.

Захист території від підтоплення.

Наповнення талими (дощовими) водами в період опадів спричиняє затоплення території у здовж Кучурганського водосховища, що в своє чергу сприяє перезволоженню ґрунтів, пониженню їх несучих властивостей, підвищенню рівня ґрунтових вод і, як наслідок, підтопленню території.

На території громади у здовж Кучурганського водосховища діють дві дренажні насосні станції, що підтримують рівень води в прибережних каналах.

Для усунення можливого підтоплення на всіх забудованих ділянках, незалежно від функціонального використання, пропонується улаштування мережі дощової каналізації змішаного типу, яка забезпечить організований відвід дощових та талих вод з території, вдосконалення існуючої мережі насосних станцій.

Системи поверхневого водовідведення забезпечують інженерний захист територій, окремих будівель та споруд від затоплення водами, а також є попереджувальним заходом від підтоплення.

Газопостачання.

На теперішній час газопостачання вирішено на базі використання природного мережного газу. Джерелом газопостачання є газорозподільна станція (ГРС) розташована на території населених пунктів.

Система газопостачання у межах села є двоступеневою з подачею газу по розподільчих газопроводах високого та низького тисків від існуючих ГРП та ШРП.

Аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, що визначають конкурентні переваги та обмеження розвитку населених пунктів.

До зовнішніх чинників, що сприятимуть освоєнню території, відносяться:

- розташування населеного пункту в зоні вирощування сільгосппродукції;
- наявність територіальних ресурсів для розвитку населеного пункту;
- відносно сприятлива екологічна ситуація;
- наявність інвестиційно привабливих територій.

Обмежуючі чинники:

- занедбаний стан підприємств та комунально-складських територій;
- недостатня кількість місць прикладання праці (низький рівень зайнятості трудових ресурсів в господарському комплексі населеного пункту);
- відставання рівня розвитку соціальної сфери від соціально гарантованого рівня обслуговування;
- незадовільний технічний стан інженерних мереж, застаріле інженерне обладнання.

3. Створення умов для стабільного соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної територіальної громади.

Розвиток економічного потенціалу

Пріоритетними напрямками та завданнями в сфері економічного розвитку на 2024-2027 роки є:

- залучення державних, інвестиційних коштів та ресурсів міжнародних фінансових організацій для реалізації інфраструктурних проєктів;
- поліпшення умов життєдіяльності громадян на основі розвитку економіки як базису для підвищення рівня зайнятості та зростання доходів населення;
- підвищення стандартів життя, розвиток людського і соціального капіталу шляхом поліпшення якості та більшої доступності освіти і медичного обслуговування, підвищення дієвості і стабільності соціального захисту громадян;
- сприяння налагодженню стабільної роботи діючих підприємств;
- забезпечення режиму максимального сприяння діяльності малого та середнього бізнесу, підвищення його ролі у соціально-економічному житті території Лиманської селищної ради;
- покращення благоустрою населених пунктів громади, розвиток інфраструктури;
- недопущення обмежень на шляху розвитку підприємництва.

Основні заходи, що плануються для їх виконання:

- створення сприятливих умов для розвитку бізнесу;
- забезпечення дотримання вимог законодавства щодо публічності та прозорості діяльності під час підготовки, прийняття, відстеження результативності і перегляду регуляторних актів;
- недопущення встановлення обмежень щодо кількості суб'єктів господарювання, які можуть здійснювати певні види господарської діяльності;
- удосконалювати співпрацю із соціальними партнерами щодо забезпечення організації роботи по наданню консультацій особам з питань організації та провадження підприємницької діяльності;
- організація проведення громадських та тимчасових робіт для осіб, зареєстрованих як безробітні, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до комунальної власності, а також за договорами – на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до інших форм власності;
- періодичний перегляд політики щодо стягнення місцевих податків і зборів у межах компетенції з метою досягнення балансу інтересів суб'єктів господарювання та влади;
- підвищення якісного рівня обслуговування споживачів через відділ надання адміністративних послуг.

4. Підвищення фінансової незалежності місцевого бюджету та ефективності використання бюджетних коштів.

Пріоритетними напрямками та завданнями в сфері наповнення та виконання місцевого бюджету є:

- забезпечення наповнюваності дохідної частини бюджету, своєчасності і повноти сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) до місцевого бюджету території Лиманської селищної ради;

- забезпечення фінансової самодостатності території Лиманської селищної ради;
- проведення раціональної та ефективної податково-бюджетної політики;
- підвищення результативності бюджетних видатків.

Основні заходи, що плануються для їх виконання:

- активізація роботи з детінізації економіки, легалізації заробітної плати з метою виконання планових показників по доходах місцевих бюджетів та їх наповнюваності;

- проведення роботи з суб'єктами господарювання, які мають значні валові доходи, але офіційно виплачують заробітну плату меншу або на рівні мінімальної заробітної плати;

- вжиття заходів щодо оптимізації видатків бюджетних установ та дотримання жорсткої бюджетної дисципліни;

- застосування програмно-цільового методу бюджетування з метою підвищення прозорості та ефективності використання фінансових ресурсів;

- створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення розвитку території Лиманської селищної ради;

- підвищення якості та ефективності витрат бюджету розвитку шляхом спрямування таких коштів на реалізацію пріоритетних інвестиційних програм (проектів) з урахуванням оцінки їх економічної ефективності, використання системи електронних державних закупівель;

- забезпечення надходжень податків, зборів та інших обов'язкових платежів до місцевих бюджетів не менше рівня визначених бюджетних призначень;

- скорочення податкового боргу зі сплати податків, зборів і платежів, забезпечення повноти сплати орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності згідно з укладеними договорами оренди землі;

- недопущення виникнення кредиторської та дебіторської заборгованості у бюджетній сфері;

- забезпечення дотримання законодавства при здійсненні державних закупівель товарів та послуг, раціонального використання державних коштів;

- посилення попереднього та поточного контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів, вжиття дієвих заходів щодо попередження порушень та вчасного усунення виявлених порушень.

5. Забезпечення соціального захисту населення.

Проблемні питання:

-недостатній рівень соціальної допомоги у зв'язку з новими соціальними викликами та відповідно додатковими категоріями отримувачів соціальних послуг.

Завдання, які направлені на вирішення проблем:

-підтримка соціально вразливих верств населення;

-співпраця з недержавними суб'єктами, що надають соціальні послуги з використанням механізму соціального замовлення;

- сприяння розвитку системи надання соціальних та реабілітаційних послуг, розширення їх переліку та підвищення рівня надання;

- забезпечення доступу осіб з інвалідністю, які мають труднощі у пересуванні до об'єктів соціальної інфраструктури ;
- покращення забезпеченості соціальною інфраструктурою;
- реалізація заходів відповідних соціальних Програм громади.

6. Підтримка сім'ї, дітей та молоді.

Проблемні питання:

- соціальна ізольованість молодих людей, що перебувають у важкій життєвій ситуації, відсутність можливостей для повноцінної соціалізації та залучення до трудової діяльності;
- низький рівень соціальної активності: недостатнє залучення молоді до суспільно-політичної та соціально-економічної діяльності;
- низький рівень патріотизму, духовності та моралі, знижений інтерес молоді до літератури, мистецтва, культурної спадщини;
- соціально-негативні явища у молодіжному середовищі;
- відсутність соціальної інфраструктури у комплексному підході системи запобігання та протидії домашньому насильству.

Завдання, які направлені на вирішення проблем:

- сприяння комунікації молоді з інститутами влади-створення системи всебічної підтримки молоді;
- попередження насильства в сім'ї;
- популяризація сімейних форм виховання, влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування під опіку (піклування), прийомні сім'ї, усиновлення;
- сприяння розвитку мережі об'єктів молодіжної інфраструктури;
- забезпечення національно-патріотичного виховання дітей та молоді;
- реалізація заходів Програм з підтримки сім'ї та розвитку молодіжної політики, Програм підтримки та захисту прав дітей на відповідні роки.

7. Охорона здоров'я та здоровий спосіб життя.

Проблемні питання:

- недостатнє медикаментозне і матеріально-технічне забезпечення закладів охорони здоров'я;
- нерациональна організація системи надання медичної допомоги, диспропорція її первинного, вторинного і третинного рівнів;
- брак сучасних медичних технологій, недостатнє володіння ними;
- низький рівень інформованості про сучасні медичні технології, засоби збереження здоров'я та активного дозвілля;
- недостатня ефективність заходів щодо формування здорового способу життя;
- недостатній стан спортивної матеріально-технічної бази, відсутність сучасних спортивних споруд для проведення навчально-тренувального процесу з різних видів спорту та для занять масовим спортом широких верств населення, у т. ч. для осіб з інвалідністю.

Завдання, які направлені на вирішення проблем:

- забезпечення своєчасної діагностики захворювань, своєчасного їх лікування, пропаганда здорового способу життя;
- продовження роботи з впровадження медичних інформаційних систем та технологій ;
- модернізація галузі охорони здоров'я, в тому числі шляхом впровадження інвестицій та державно-приватного партнерства;
- медикаментозне забезпечення незахищених верств населення лікарськими засобами та медичними виробами;

- створення оптимальних умов для розвитку фізичної культури і спорту, підготовки спортсменів високого класу, гідного їх виступу на міжнародних, всеукраїнських, обласних та міських змаганнях, підтримка дитячо-юнацького, резервного спорту, спорту вищих досягнень, спорту інвалідів і спорту ветеранів, гармонійного розвитку фізичних здібностей членів громади, зміцнення матеріально-технічної спортивної бази;
- розширення мережі об'єктів спортивної інфраструктури;
- забезпечення умов для занять фізичною культурою і спортом за місцем проживання та в місцях масового відпочинку населення;
- забезпечення проведення спортивно-масових заходів на території громади серед різних верств населення, турнірів з різних видів спорту та участь команд у змаганнях різного рівня;
- забезпечення оздоровленням та відпочинком дітей та молоді з різних категорій населення.

8. Розвиток освіти

Метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності.

Пріоритетними напрямками та завданнями в сфері освіти є:

- модернізація системи освіти шляхом створення освітнього округу;
- зміцнення матеріально-технічної бази навчальних кабінетів загальноосвітніх закладів;
- модернізація технологічного обладнання їдальнь навчальних закладів;
- здійснення енергозберігаючих заходів в закладах освіти;
- забезпечення контролю за якістю харчових продуктів та дотриманням норм харчування в ЗОШ та ДНЗ;
- забезпечення сучасного інформаційно-комунікаційного оснащення освітнього процесу в кожному навчальному закладі;
- підвищення рівня забезпечення транспортними послугами учнів та педагогічних працівників до місць навчання, роботи і додому;
- удосконалення системи позашкільної освіти та створення умов для діяльності позашкільних навчальних закладів як координаційних центрів виховної та організаційно-методичної роботи;
- забезпечення розвитку дитячого, дитячо-юнацького спорту та резервного спорту.

Основні заходи, що плануються для їх виконання:

- здійснення заходів щодо охоплення дошкільною освітою дітей відповідного віку, забезпечення охоплення дошкільною освітою дітей 5-ти річного віку;
- створення умов для особистісного зростання кожної дитини з урахуванням її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних психічних та фізичних особливостей;
- збільшення охоплення дітей науково-дослідною, експериментальною, науково-технічною та спортивно-технічною діяльністю;
- підвищення активності та показників участі громади в обласних, Всеукраїнських та міжнародних масових заходах (конкурсах, змаганнях, олімпіадах, виставках, оглядах та ін.);
- здійснення системних заходів з метою забезпечення дошкільних навчальних закладів комп'ютерною технікою, підключення їх до мережі Інтернет;
- оснащення навчальних кабінетів загальноосвітніх навчальних закладів мультимедійними засобами;
- належне медичне обслуговування учасників навчально-виховного процесу, здійснення постійного контролю щодо належної організації гарячого харчування учнів;

- проведення робіт з реконструкції, капітальних ремонтів та поточних ремонтів закладів освіти;
- придбання меблів для загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладів (шкільні парти, стільці, меблі для їдальнь).

9. Розвиток культури та спорту

Пріоритетними напрямками та завданнями у сфері культури є:

- відродження духовності та культури, збереження надбань національної культурної спадщини, обрядів і традицій українського народу, розвиток самодіяльно-художньої творчості;
 - забезпечення повноцінного функціонування мережі закладів культури;
 - популяризація національної культурної спадщини серед учнів молоді, розвиток пам'яток культурної спадщини;
 - проведення ремонтних робіт по утриманню пам'яток у належному стані;
 - пошуки шляхів залучення недержавних коштів та засобів підтримки культури і мистецтва.
- створення умов для фізичного виховання і спорту в навчальних закладах, за місцем роботи, проживання та відпочинку населення.
 - забезпечення розвитку резервного спорту, спорту вищих досягнень, спорту ветеранів та інвалідів.
- покращення організаційного, нормативно-правового, кадрового, матеріально-технічного, фінансового, науково-методичного, медичного, інформаційного забезпечення сфери фізичної культури і спорту.

Основні заходи, що плануються для їх виконання:

- подальший розвиток мережі закладів культури громади та її творчого потенціалу;
- оновлення фондів публічних бібліотек відповідно до культурних, інформаційних та пізнавальних потреб громади;
- відродження української національної культури, розвиток культурних традицій громади;
- підтримка фестивального конкурсного руху і творчої молоді у реалізації мистецьких проєктів;
- забезпечення участі місцевих колективів у Всеукраїнських, Міжнародних конкурсах, фестивалях, святах;
- посилення контролю за дотриманням пам'ятко-охоронного законодавства на пам'ятках та об'єктах археології, історії, архітектури та мистецтва, що розташовані на території громади.
- проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в усіх навчальних закладах, за місцем проживання, у виробничій сфері;
- інтегрування ефективних (інноваційних) форм і методів фізкультурно-спортивної діяльності та розвиток видів спорту з урахуванням місцевих особливостей і економічних факторів;
- реформування організаційних основ фізкультурно-спортивного руху, стимулювання створення широкої мережі фізкультурно-спортивних клубів;
- збереження наявної, з подальшим удосконаленням, матеріально-технічної бази, поліпшення умов її функціонування;

- удосконалення системи підготовки збірних команд, спортивного резерву, підвищення якості функціонування шкільних гуртків, підтримки спорту ветеранів;
- забезпечення передових позицій у спорті вищих досягнень, сприяння розвитку олімпійського руху, піднесення авторитету держави і селища на спортивній арені;
- підвищення рівня нормативно-правового, кадрового, матеріально-технічного, фінансового, науково-методичного, медичного та інформаційного забезпечення.

10. Підвищення рівня безпеки життя громадян. Цивільний захист, пожежна та техногенна безпека

Пріоритетними напрямками та завданнями з підвищення рівня безпеки життя громадян, цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки на 2024-2027 роки є:

- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, ефективного реагування на них, забезпечення збереження життя і здоров'я людей;
- запобігання загибелі людей на водних об'єктах;
- організація обліку та контролю за утриманням та станом готовності захисних споруд цивільного захисту до використання за призначенням;
- попередження загибелі людей на пожежах та проведення цілеспрямованої профілактичної роботи з населенням щодо профілактики травматизму невиробничого характеру, виховання поважного ставлення до безпеки людини, усвідомлення необхідності вироблення навичок дотримання правил поведінки при пожежах, підняття рівня інформаційно-просвітницької роботи з питань забезпечення пожежної безпеки;
- створення пожежних підрозділів місцевої пожежної охорони території Лиманської селищної територіальної громади.
- Основні заходи, що плануються для їх виконання:
 - створення, збереження та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
 - забезпечення роботи комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, а в разі виникнення надзвичайної ситуації – спеціальних комісій з їх ліквідації;
 - організація проведення невідкладних відновлювальних робіт і заходів, спрямованих на ліквідацію надзвичайних ситуацій та їх наслідків;
 - обладнання місць масового відпочинку людей на водних об'єктах в населених пунктах;
 - обладнання інформаційно-довідкових куточків з питань цивільного захисту населення в установах, що належать до сфери управління селищної ради, публікації в місцевих засобах масової інформації та на сайті селищної ради інструкцій про дії населення в різних надзвичайних ситуаціях, що можуть виникнути на території населених пунктів;
 - визначення потреби у захисних спорудах цивільного захисту, утримання їх у готовності до використання за призначенням, прийняття рішень про подальше використання даних об'єктів комунальної власності та безхазяйних захисних споруд;
 - покращення екологічної інфраструктури (водопостачання, каналізація та переробка твердих побутових відходів);
 - забезпечення очищення, ремонту, проведення профілактичної дезінфекції криниць громадського користування та джерел централізованого водопостачання;
 - забезпечення оповіщення та інформування населення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій;
 - забезпечення реалізації вимог техногенної та пожежної безпеки на суб'єктах господарювання, що належать до сфери управління селищної ради;

- складання довідок про визнання особи постраждалою внаслідок надзвичайної ситуації, списків постраждалих осіб для виплати матеріальної допомоги;
- забезпечення заходів соціального захисту та відшкодування матеріальних збитків постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій.
- вжиття заходів щодо якісного монтажу та обслуговування ліцензійними організаціями автоматичної пожежної сигналізації на усіх об'єктах, що входять в межі території Лиманської селищної територіальної громади;
- проведення просочення вогнетривким розчином дерев'яних конструкцій горищного приміщення на об'єктах, що входять в межі території Лиманської селищної територіальної громади;
- вжиття заходів щодо проведення перевірок, поточних ремонтів систем енергоживлення (електромереж) на усіх об'єктах, що входять в межі території Лиманської селищної територіальної громади;
- забезпечення проведення ліцензованими організаціями монтажу, ремонтів, перевірок (ревізій), пристроїв блискавкозахисту із складанням відповідних актів на усіх об'єктах, що входять в межі території Лиманської селищної територіальної громади;
- облаштування шляхів евакуації у відповідність до вимог норм та правил на усіх об'єктах Лиманської селищної ради;
- забезпечення приведення в робочий стан систем зовнішнього та внутрішнього протипожежного водопостачання на усіх об'єктах, що входять в межі території Лиманської селищної ради;
- забезпечення у повній мірі первинними засобами пожежогасіння усі об'єкти, що належать до Лиманської селищної територіальної громади;
- проведення технічного обслуговування наявних засобів пожежогасіння на усіх об'єктах, що входять до Лиманської селищної територіальної громади;
- проведення посадовими особами навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки на усіх об'єктах, що входять в межі території Лиманської селищної територіальної громади;
- утримання та належне фінансування підрозділу місцевої пожежної команди.

11. Результати виконання Програми

Фінансове забезпечення реалізації завдань і заходів Програми буде здійснюватися за рахунок державного і місцевого бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, вітчизняних та іноземних інвесторів, міжнародних фінансових організацій, залучених коштів населення, а також коштів інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Для забезпечення ефективного використання бюджетних коштів передбачається концентрація видатків на заплановані бюджетні призначення та виконання пріоритетних проектів розвитку соціальної інфраструктури.

Результати реалізації Програма соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки визначаються шляхом проведення моніторингу показників соціально-економічного розвитку громади. Для проведення моніторингу застосовуються статистичні та аналітичні показники соціально-економічного розвитку .

Основними завданнями моніторингу реалізації Програми є збір, узагальнення, періодичний аналіз відповідних показників та визначення ефективності реалізації Програми.

Моніторинг проводиться на підставі даних галузевих управлінь, відділів селищної ради та суб'єктів господарювання . Виконавчі органи Лиманської селищної ради, суб'єкти господарювання щорічно надають фінансовому управлінню Лиманської селищної ради інформацію щодо її виконання до 30 числа місяця наступного за звітним. Фінансове управління узагальнює подану інформацію та інформує селищного голову про хід

виконання Програми. Організація виконання реалізації Програми покладається на заступників селищного голови з питань діяльності виконавчих органів ради згідно з розподілом обов'язків.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної територіальної громади містить завдання і орієнтири щодо подальшого розвитку економіки, соціальної та культурної сфери Лиманської селищної територіальної громади. Виконання передбачених заходів дасть можливість досягти більш високого рівня соціально-економічного та культурного розвитку Лиманської селищної територіальної громади та сприятиме підвищенню рівня соціальної захищеності населення.